

Briuselis, 2019 03 20
COM(2019) 145 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI IR TARYBAI**

**Aštuonioliktoji pažangos, padarytos kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą,
ataskaita**

{SWD(2019) 140 final}

I. ĮVADAS

Tai aštuonioliktoji tolesnės pažangos, padarytos kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą, ataskaita. Joje apžvelgiami pokyčiai, susiję su dviem pagrindiniais ramsčiais: kova su terorizmu ir organizuotu nusikalstamumu bei jų rėmimo priemonėmis ir mūsų apsaugos nuo šių grėsmių ir atsparumo joms didinimu.

Artėjant 2019 m. gegužės mėn. Europos Parlamento rinkimams šioje ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į svarbius veiksmus, kurių imtasi įvairiais lygmenimis siekiant reaguoti į kibernetines grėsmes ir dezinformaciją ir užkirsti joms kelią rinkimų kontekste. Reaguodama į Europos Vadovų Tarybos raginimą imtis priemonių apsaugoti Sąjungos demokratines sistemas ir kovoti su dezinformacija prieš artėjančius rinkimus, Sąjunga padarė didelę pažangą siekdama, kad būtų geriau koordinuojami rinkimų atsparumo užtikrinimo veiksmai. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad laiko užtikrinti Sąjungos pasirengimą prieš Europos rinkėjams balsuojant 2019 m. gegužės mėn. rinkimuose liko mažai, Komisija ragina visus susijusius veikėjus – valdžios institucijas, politines partijas ir ypač interneto platformas – padvigubinti savo pastangas sustiprinti rinkimų atsparumą ir kovoti su dezinformacija. Prieš 2019 m. kovo 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimą, kuriame bus aptariama šioje srityje padaryta pažanga, Komisija taip pat ragina valstybes labiau koordinuoti kovos su dezinformacija ir Europos Parlamento rinkimų apsaugos užtikrinimo veiksmus.

ES padarė didelę pažangą kurdama tikrą veiksmingą saugumo sąjungą ir susitarė dėl kelių prioritetinių teisėkūros iniciatyvų, kuriomis bus padidintas visų piliečių saugumas. Pastaraisiais mėnesiais¹ Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė susitarimą dėl ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinių sistemų sąveikumo ir dėl naujų ES taisyklių, kad iš teroristų ir nusikaltėlių būtų atimtos galimybės veikti ir jiems būtų sunkiau gauti sprogstamųjų medžiagų pirmtakų, finansuoti savo veiklą ir keliauti neaptiktiems. Susitarta dėl 15 iš 22 Komisijos pateiktų saugumo sąjungos srities teisėkūros iniciatyvų (visų saugumo sąjungos iniciatyvų sąrašas pateiktas *I priede*) – taip ES įgyvendina bendrą Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos prioritetą².

Tačiau reikia imtis tolesnių veiksmų. Visų pirma, remdamosi turimais teisėkūros įgaliojimais teisėkūros institucijos turi spręsti opų teroristinio turinio internete keliamos grėsmės klausimą ir susitarti dėl Komisijos pasiūlymo. Siekdami didesnės Sąjungos išorės sienų apsaugos Europos Parlamentas ir Taryba taip pat turi susitarti dėl Komisijos pasiūlymo dėl sustiprintų Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų.

2019 m. kovo 15 d. tragiški įvykiai Kraistčerče (Naujoji Zelandija) rodo, kad terorizmo grėsmė niekur nedingo, ir ji gali paskatinti tiek kraštutinių dešiniųjų, tiek kitos ekstremizmo ideologijos. Sunkumai, su kuriais susiduriama bandant pašalinti tiesiogiai internetu transliuojamo srauto turinį iš interneto platformų ir neleisti, kad jis vėl būtų įdėtas, dar akivaizdžiau parodo, kaip svarbu priimti Komisijos pasiūlymą dėl teroristinio turinio internete. Būtina, kad teisėkūros institucijos kuo skubiau susitartų dėl pasiūlytų teroristinio turinio internete pašalinimo taisyklių. Siekiant kovoti su visų formų terorizmu lygiai taip pat

¹ Šie veiksmai grindžiami ankstesne pažanga, padaryta kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą. Išsamią apžvalgą rasite ankstesnėse saugumo sąjungos pažangos ataskaitose: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

² Žr. Bendrą deklaraciją dėl 2018–2019 m. ES prioritetų teisėkūros srityje: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf.

svarbu, kad visos valstybės narės iki galo įgyvendintų teisės aktus, ES priimtus visų pirma reaguojant į teroristinius išpuolius Europoje ir siekiant iš teroristų atimti galimybes veikti, pirmiausia direktyvas dėl kovos su terorizmu ir dėl šaunamųjų ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės. Komisija taip pat ėmėsi aktyvių veiksmų kovos su ekstremizmu – neapykantą kurstančia kalba internete, neapykanta musulmonams ir antisemitizmu – srityje.

Šioje ataskaitoje taip pat apžvelgiama pažanga, padaryta įgyvendinant kitus prioritetinius saugumo srities teisės aktus, visų pirma viešųjų erdvių apsaugos stiprinimo priemonės. Siekiant, kad tikra veiksminga saugumo sąjunga būtų visapusiškai naudinga, ypač svarbu kuo greičiau visapusiškai ir tinkamai įgyvendinti sutartas priemones. Komisija aktyviai remia valstybes nares, taip pat ir skirdama finansavimą bei palengvindama keitimąsi geriausia patirtimi. Prireikus Komisija taip pat naudojasi visais Sutartimis jai suteiktais įgaliojimais, kad būtų užtikrintas ES teisės vykdymas, tam tikrais atvejais įskaitant pažeidimo nagrinėjimo procedūras.

Rengiant šią ataskaitą 2019 m. kovo 11 d. paminėta 15-oji Europos terorizmo aukų atminimo diena: praėjo penkiolika metų po 2004 m. kovo 11 d. sprogdinimų Madride ir treji metai po mirtinų išpuolių Briuselyje ir Zaventeme 2016 m. kovo 22 d. Parama teroristinių išpuolių aukoms yra svarbi tikros veiksmingos saugumo sąjungos kūrimo dalis. Siekdama toliau didinti šią paramą, 2019 m. sausio 31 d. Komisija priėmė sprendimą dėl bandomojo projekto „ES terorizmo aukų ekspertų centro sukūrimas“ finansavimo³. ES ekspertų centras veiks kaip su terorizmo aukomis dirbančių specialistų centras ir platforma.

Vertingu indėliu į bendrą darbą kuriant tikrą veiksmingą saugumo sąjungą Komisija laiko Europos Parlamento ataskaitą dėl Specialiojo komiteto terorizmo klausimais išvadų ir rekomendacijų⁴.

II. TEISĖKŪROS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS

1. Patikimesnės ir pažangesnės saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinės sistemos

Pagrindinis ES paramos nacionalinėms valdžios institucijoms kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais aspektas yra keitimasis informacija. Todėl užtikrinus visos ES informacinių sistemų sąveikumą pasikeičia duomenų teikimo nacionalinėms valdžios institucijoms būdas ir užtikrinama, kad duomenys būtų tikslūs ir išsamūs. Teisėkūros institucijos pasiekė politinį susitarimą dėl susijusių prioritetinių teisės akto pasiūlymų, kuriais siekiama užtikrinti ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo **informacinių sistemų sąveikumą**⁵. Siūlomomis priemonėmis bus užtikrinta pažangesnė ir tikslingesnė ES informacinių sistemų sąveika, visapusiškai laikantis pagrindinių teisių. Optimaliu esamų duomenų naudojimu grindžiamas sąveikumas padės nustatyti daugialypės tapatybės asmenis, kovoti su tapatybės klastojimu ir taip pašalins informacijos spragas ir silpnąsias vietas. Kai teisėkūros institucijos oficialiai priims naujas taisykles, Komisija bus pasirengusi padėti valstybėms narėms jas įgyvendinti. Kad būtų pasiektas plataus užmojo tikslas iki 2020 m.

³ C(2019) 636 (2019 1 31).

⁴ 2018 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Specialiojo komiteto terorizmo klausimais išvadų ir rekomendacijų (2018/2044(INI)).

⁵ COM(2017) 793 *final* (2017 12 12), COM(2017) 794 *final* (2017 12 12), COM(2018) 478 *final* (2018 6 13), COM(2018) 480 *final* (2018 6 13). 2019 m. vasario 5 d. pasiektą politinį susitarimą 2019 m. vasario 13 d. patvirtino Tarybos Nuolatinių atstovų komitetas, o 2019 m. vasario 19 d. – Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas.

užtikrinti visapusišką ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinių sistemų sąveikumą, reikia glaudžiai bendradarbiauti su ES agentūromis ir visomis valstybėmis narėmis bei Šengeno asocijuotosiomis valstybėmis. Tam rengiantis 2019 m. kovo 5 d. įvyko pirmasis praktinis seminaras su valstybių narių ekspertais, kurio tikslas – pradėti veiksmingo koordinavimo procesą.

Šiame etape būsimą sąveikių ES informacinių sistemų struktūrą sudarys sustiprinta **Šengeno informacinė sistema**⁶, esama **Vizų informacinė sistema**⁷, **Europos nuosprendžių registrų informacinė sistema**⁸, kurią neseniai susitarta išplėsti ir įtraukti trečiųjų šalių piliečius, ir sukurtos naujos **ES atvykimo ir išvykimo sistema**⁹ bei **Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS)**¹⁰.

Spręsdama techninio Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos įgyvendinimo klausimą, Komisija 2019 m. sausio 7 d. pateikė pasiūlymą, kuriame išdėstyti techniniai susijusio reglamento pakeitimai¹¹. Siūlomi pakeitimai susiję su teisės aktais, kuriais reglamentuojamos tos ES informacinės sistemos, kurioms Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema teiks užklausas, kad įvertintų trečiųjų šalių piliečių, kuriems netaikomas vizos reikalavimas, keliamą saugumo ar neteisėtos migracijos riziką, prieš jiems keliaujant į Šengeno erdvę. Siūlomi pakeitimai būtini siekiant pabaigti kurti Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemą. Komisija ragina teisėkūros institucijas imtis tolesnių veiksmų dėl techninių pakeitimų, kad būtų kuo greičiau pasiektas susitarimas ir būtų galima greitai ir laiku įgyvendinti Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemą, kad ji pradėtų veikti 2021 m. pradžioje.

2018 m. gegužės mėn. Komisija pateikė pasiūlymą **sustiprinti esamą Vizų informacinę sistemą**¹², kad būtų galima nuodugniau patikrinti prašymą išduoti vizą pateikiančius asmenis ir pašalinti informacijos spragas, valstybėms narėms geriau keičiantis informacija. 2018 m. gruodžio 19 d. Taryba patvirtino savo derybų įgaliojimus, o 2019 m. kovo 13 d. Europos Parlamentas plenariniame posėdyje balsavo dėl savo pranešimo dėl šio pasiūlymo ir taip užbaigė savo pirmąjį svarstymą. Komisija ragina, kad prasidėjus naujai Europos Parlamento kadencijai būtų nedelsiant pradėtos teisėkūros institucijų derybos.

2016 m. gegužės mėn. Komisija pasiūlė išplėsti sistemos **EURODAC**¹³ taikymo sritį ir įtraukti ne tik prieglobsčio prašytojų, bet ir neteisėtai šalyje esančių trečiųjų šalių piliečių bei neteisėtai į ES atvykstančių asmenų tapatybės nustatymą. Atsižvelgdama į 2018 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą¹⁴ ir savo 2019 m. kovo 6 d. Komunikatą dėl Europos

⁶ Reglamentas (ES) 2018/1860 (2018 11 28), Reglamentas (ES) 2018/1861 (2018 11 28), Reglamentas (ES) 2018/1862 (2018 11 28).

⁷ Reglamentas (EB) Nr. 767/2008 (2008 7 9).

⁸ Politinį susitarimą dėl šio prioritetinio pasiūlymo teisėkūros institucijos pasiekė 2018 m. gruodžio 11 d. (COM(2017) 344 *final* (2017 6 29)). 2018 m. gruodžio 19 d. susitarimui pritarė Tarybos Nuolatinių atstovų komitetas. Europos Parlamentas šį susitarimą patvirtino 2019 m. kovo 11 d. plenariniame posėdyje.

⁹ Reglamentas (ES) 2017/2226 (2017 11 30).

¹⁰ Reglamentas (ES) 2018/1240 (2018 9 12) ir Reglamentas (ES) 2018/1241 (2018 9 12).

¹¹ COM(2019) 4 *final* (2019 1 7).

¹² COM(2018) 302 *final* (2018 5 16).

¹³ COM(2016) 272 *final* (2016 5 4).

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/12/14/european-council-conclusions-13-14-december-2018/>.

migracijos darbotvarkės įgyvendinimo pažangos¹⁵, Komisija ragina teisėkūros institucijas nedelsiant priimti šį pasiūlymą. Priėmus šį pasiūlymą dėl teisės akto, EURODAC taps būsimos ES sąveikiųjų informacinių sistemų struktūros dalimi – taip bus integruoti labai svarbūs neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių ir neteisėtai į ES atvykusių trečiųjų šalių piliečių duomenys.

Kad būtų sustiprintos ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinės sistemos, Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą ragina:

- priimti pasiūlymą dėl teisės akto dėl sistemos **EURODAC** – dėl šio pasiūlymo turėtų būti greitai (dar iki Europos Parlamento rinkimų) susitarta (*Bendros deklaracijos prioritetą*);
- tęsti darbą siekiant greitai susitarti dėl siūlomų techninių pakeitimų, reikalingų **Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemai** sukurti.

2. Saugumo didinimas gerinant išorės sienų valdymą

Stipri išorės sienų apsauga yra būtina sąlyga laisvo judėjimo erdvės, kurioje nevykdoma kontrolė kertant vidaus sienas, saugumui užtikrinti. Tai valstybėms narėms tenkanti pareiga – valstybės narės, padedamos **Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų**, turi užtikrinti savo išorės sienų valdymą savo pačių ir visų valstybių narių naudai. Atsižvelgdama į 2018 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadą¹⁶, 2018 m. rugsėjo mėn. Komisija pasiūlė padidinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų pajėgumus¹⁷. Taip Agentūra pasiektų naują veiklos lygmenį, t. y. turėtų nuolatines 10 000 vykdomuosius įgaliojimus turinčių sienos apsaugos pareigūnų pajėgas ir nuosavą įrangą, kartu visapusiškai atsižvelgiant į pagrindines teises ir valstybių narių suverenitetą.

Su pasiūlymu susijęs teisėkūros darbas vyksta sklandžiai, ir teisėkūros institucijos pradėjo lemiamą derybų etapą. 2019 m. vasario 11 d. Europos Parlamentas patvirtino savo derybų įgaliojimus, o 2019 m. vasario 20 d. savo įgaliojimus gavo Taryba. Du trišaliai dialogai surengti 2019 m. vasario 27 d. ir kovo 12 d. Komisija palankiai vertina ir remia pažangą, padarytą siekiant priimti šį prioritetinį dokumentą; matyti, kad visos institucijos yra įsipareigojusios šį pasiūlymą priimti iki 2019 m. Europos Parlamento rinkimų.

Siekdama didesnio saugumo gerinant išorės sienų valdymą Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą ragina:

- per šią Europos Parlamento kadenciją priimti pasiūlymą dėl teisės akto, kuriuo sustiprinamos **Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos** (2018 m. pranešime apie Sąjungos padėtį nurodyta iniciatyva).

3. Radikalėjimo prevencija

Kova su teroristiniu turiniu internete tebėra vienas iš pagrindinių kovos su terorizmu ir radikalėjimo prevencijos uždavinių. Toks turinys prisidėjo prie daugumos pastarųjų dvejų metų išpuolių Europos teritorijoje: juo kurstyta vykdyti išpuolį, teikti nurodymai, kaip jį atlikti, ar šlovintos jo mirtinos pasekmės. Siekiant pašalinti akivaizdų ir realų tokio turinio keliamą pavojų, kartu su Pirmininko J.-C. Junckerio 2018 m. pranešimu apie Sąjungos padėtį

¹⁵ COM(2019) 126 final (2019 3 6).

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/35936/28-euco-final-conclusions-en.pdf>.

¹⁷ COM(2018) 631 final (2018 9 12).

pateiktas reglamento dėl **teroristinio turinio internete** pasiūlymas¹⁸, kuriuo sukuriamą teisinė sistema, kad būtų sutrukdyta pasinaudoti prieglobos paslaugų teikėjais siekiant internete platinti teroristinį turinį. Visapusiškai užtikrinant žodžio laisvę ir kitas pagrindines teises, itin svarbu, kad būsimose taisyklėse būtų numatytos veiksmingos teroristinio turinio kuo skubesnio pašalinimo iš interneto priemonės, atsižvelgiant į tai, kad galima tokio turinio žala didėja sulig kiekviena jo buvimo internete valanda.

Nors 2018 m. gruodžio mėn. Taryba patvirtino savo derybų įgaliojimus, Europos Parlamente tebevyksta darbas ir tikimasi, kad savo derybų įgaliojimus Parlamentas galės patvirtinti 2019 m. kovo mėn.¹⁹. Atsižvelgdama į tai, kad labai svarbu reglamentuoti teroristinio turinio internete pašalinimą ir nustatyti aiškias taisykles ir apsaugos priemones, Komisija ragina abi teisėkūros institucijas dėl siūlomų teisės aktų susitarti, kol dar nesibaigė dabartinė Europos Parlamento kadencija.

Be to, Komisija toliau remia valstybių narių pastangas **užkirsti kelią radikalėjimui**. Užtikrinti, kad ES lygmens parama atitiktų valstybių narių poreikius, padeda specialus ES bendradarbiavimo mechanizmas, kuriame dalyvauja nacionaliniai atstovai²⁰. Vienas naujausių pavyzdžių – 2019 m. vasario 26 d. kartu su Regionų komitetu surengta konferencija „ES miestai prieš radikalizaciją“. 2019 m. kovo 13 d. Komisija surengė ekspertų susitikimą su nacionaliniais politikos formuotojais, kad nustatytų praktinius tolesnės paramos įkalinimo įstaigoms ir probacijos tarnyboms veiksmus. Šio darbo rezultatai bus įtraukti į Informacijos apie radikalizaciją tinklo vadovą, rengiamą teroristinius nusikaltimus įvykdžiusių asmenų, grįžtančių užsienio teroristų kovotojų ir kalėjime radikalizuotų asmenų reabilitacijos ir reintegracijos klausimais (taip pat žr. IV.4 skirsnį dėl išorės aspekto).

Siekdama užkirsti kelią radikalėjimui, Komisija Europos Parlamentą ragina:

- pirmumo tvarka patvirtinti derybų įgaliojimus dėl pasiūlymo dėl teisės akto, kuriuo siekiama užkirsti kelią **teroristinio turinio internete** sklaidai, kad teisėkūros institucijos dėl teisės aktų susitartų per šią Europos Parlamento kadenciją (2018 m. pranešime apie Sąjungos padėtį nurodyta iniciatyva).

4. Kibernetinio saugumo didinimas

Sistemoms ir duomenims ir toliau kyla vis daugiau klasikinių kibernetinių grėsmių, ir 2018 m. nuo piktavalių veikėjų nukentėjo dar daugiau įvairių asmenų ir subjektų. Todėl kova su kibernetiniais nusikaltimais ir kibernetinio saugumo didinimas tebėra vienas iš prioritetinių ES veiksmų. ES padarė didelę pažangą, stiprindama savo kibernetinį saugumą ir įgyvendindama veiksmus, nustatytus 2017 m. rugsėjo mėn. Bendrame komunikate²¹ „Atsparumas, atgrasymas ir gynyba: ES kibernetinio saugumo didinimas“.

¹⁸ COM(2018) 640 final (2018 9 12).

¹⁹ 2019 m. kovo 4 d. dėl savo nuomonės balsavo Europos Parlamento Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas. 2019 m. kovo 11 d. dėl savo pranešimo balsavo Europos Parlamento Kultūros ir švietimo komitetas. Tikimasi, kad 2019 m. kovo 21 d. dėl savo pranešimo balsuos Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas.

²⁰ Valstybių narių poreikiai radikalizacijos prevencijos srityje pirmą kartą nustatyti vadinamosiose 2019 m. ES prevencinių veiksmų strateginėse gairėse. Strategines gaires galima rasti šiuo adresu: http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3626&news=1&mod_groups=1&month=08&year=2018&Lang=LT.

²¹ JOIN(2017) 450 final (2017 9 13).

2019 m. kovo 12 d. Europos Parlamento plenariniame posėdyje patvirtintas teisėkūros institucijų pasiektas politinis susitarimas dėl **Kibernetinio saugumo akto**. Tikimasi, kad 2019 m. gegužės mėn. įsigaliojus šiam aktui padidės kibernetinio saugumo pajėgumai ir valstybių narių bei įmonių pasirengimas. Kibernetinio saugumo aktu bus sukurta informacijos ir ryšių technologijų produktų, sistemų ir paslaugų ES kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema. Taip pat bus pagerintas valstybių narių ir ES institucijų, agentūrų ir įstaigų, visų pirma pervadintos ES kibernetinio saugumo agentūros, bendradarbiavimas ir veiksmų koordinavimas.

Tačiau būtina siekti tolesnės pažangos dėl 2018 m. rugsėjo mėn. Komisijos pasiūlymo dėl **Europos kibernetinio saugumo pramonės, technologijų ir mokslinių tyrimų kompetencijos centro ir Nacionalinių koordinavimo centrų tinklo**²². Pasiūlymo tikslas – paremti kibernetinio saugumo technologijų ir pramonės pajėgumus ir padidinti Sąjungos kibernetinio saugumo pramonės konkurencingumą. Europos Parlamentas ir Taryba savo derybų įgaliojimus patvirtino 2019 m. kovo 13 d. Tą pačią dieną įvyko ir pirmasis trišalis susitikimas. Komisija ragina teisėkūros institucijas skubiai susitarti dėl pasiūlyto teisės akto.

ES padarė didelę pažangą toliau įgyvendindama **Bendrą ES diplomatinį atsaką į kibernetinę kenkimo veiklą** (kibernetinio saugumo diplomatijos priemonių rinkinį) ir taip reaguodama į Europos Vadovų Tarybos raginimą²³ imtis veiksmų dėl pajėgumų reaguoti į kibernetinius išpuolius ir atgrasyti nuo jų taikant ES ribojamąsias priemones. 2019 m. kovo 8 d. Sąjungos vyriausioji įgaliojinė užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisija pateikė bendrą pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl ribojamųjų priemonių kovojant su Sąjungai arba jos valstybėms narėms grėsmę keliančiais kibernetiniais išpuoliais. Komisija ir vyriausioji įgaliojinė ragina skubiai priimti šį pasiūlymą, kad būtų sustiprintas Sąjungos atsparumas kibernetiniams išpuoliams.

Siekdamos padidinti kibernetinį saugumą, Komisija ir vyriausioji įgaliojinė ragina Tarybą:

- priimti Tarybos reglamentą dėl **ribojamųjų priemonių kovojant su Sąjungai arba jos valstybėms narėms grėsmę keliančiais kibernetiniais išpuoliais**.

5. Galimybių veikti atėmimas iš teroristų

ES ėmėsi tolesnių veiksmų, kad užkirstų kelią teroristams ir nusikaltėliams imtis veiksmų, kad jiems būtų sunkiau gauti sprogstamųjų medžiagų pirmtakų, finansuoti savo veiklą ir keliauti neaptiktiems.

2019 m. vasario 14 d. Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė politinį susitarimą dėl siūlomo reglamento **dėl sprogstamųjų medžiagų pirmtakų tiekimo rinkai ir naudojimo apribojimų**²⁴. Pradėjus taikyti reglamentą bus iš esmės patobulinta dabartinė teisės aktų sistema, apribojant prieigą prie pavojingų sprogstamųjų medžiagų pirmtakų, kurie gali būti netinkamai naudojami savadarbėms bomboms gaminti. Šiuo teisės aktu bus pašalintos saugumo spragos taikant įvairias priemones, pvz., papildomų cheminių medžiagų draudimą, privalomą informacijos apie asmenis, kurie kreipiasi dėl licencijos įsigyti ribojamas chemines

²² COM(2018) 630 *final* (2018 9 12).

²³ Žr. 2018 m. birželio mėn. ir spalio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadas.

²⁴ COM(2018) 209 *final* (2018 4 17).

medžiagas, patikrinimą nuosprendžių registruose, ir išaiškinant, kad ekonominės veiklos vykdytojams galiojančios taisyklės taikomos ir internete veiklą vykdančioms įmonėms.

Be to, teisėkūros institucijos, siekdamos kovoti su teroristų finansavimu, susitarė dėl siūlomos direktyvos, kuria siekiama **supaprastinti finansinės ir kitos informacijos naudojimą** sunkių nusikalstamų veikų prevencijos, nustatymo, tyrimo arba baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais²⁵. Oficialiai priėmus ir įgyvendinus direktyvą, paskirtosioms teisėsaugos institucijoms ir turto susigrąžinimo tarnyboms bus suteikta tiesioginė prieiga prie banko sąskaitų informacijos, saugomos nacionaliniuose centralizuotuose banko sąskaitų registruose. Direktyva taip pat bus sustiprintas nacionalinių finansinės žvalgybos padalinių ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas ir palengvinta Europolo prieiga prie finansinės informacijos.

Tuo remdamasi Komisija toliau svarstys įvairių valstybių narių finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo galimybes, be kita ko, būsimoje ataskaitoje dėl finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo, kaip numatyta pagal 5-ąją Kovos su pinigų plovimu direktyvą²⁶. Be to, kaip reikalaujama pagal pastarąją direktyvą, Komisija vertina aspektus, susijusius su nacionalinių centralizuotų banko sąskaitų registrų ir ES duomenų paieškos sistemų susiejimo galimybėmis. Komisija taip pat nagrinėja ne apkaltinamuoju nuosprendžiu pagrįstas konfiskavimo priemones Sąjungoje. Galiausiai reaguodama į Europos Parlamento raginimą²⁷ Komisija toliau vertins papildomų terorizmo finansavimo ES sekimo priemonių būtinumą, technines galimybes ir proporcingumą.

Siekdamos pažaboti dokumentų klastojimą, 2019 m. vasario 19 d. teisėkūros institucijos pasiekė preliminarų susitarimą dėl siūlomo reglamento sustiprinti **Sąjungos piliečių tapatybės kortelių ir teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų saugumą**²⁸, kad nusikaltėliai ir teroristai negalėtų jais naudotis nesąžiningai. 2019 m. kovo 11 d. susitarimą patvirtino Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas. Priimtu reglamentu bus nustatytos būtiniausios tapatybės kortelių saugumo savybės – be kita ko, kortelių bekontakčiame luste turės būti biometriniai identifikatoriai (veido atvaizdas ir dviejų pirštų atspaudai). Taip bus gerokai padidintas nacionalinių tapatybės kortelių ir teisę gyventi šalyje patvirtinančių dokumentų saugumas, ir teroristams ir kitiems nusikaltėliams, norintiems patekti į ES ar joje judėti, bus sunkiau neleistinais naudotis tokiais dokumentais ar juos suklastoti. Saugesni tapatybės dokumentai padės sustiprinti ES išorės sienų valdymą. Be to, saugesni ir patikimesni dokumentai leis ES piliečiams paprasčiau naudotis laisvo judėjimo teisėmis.

Tačiau būtina tolesnė pažanga dėl 2018 m. balandžio mėn. Komisijos pasiūlymų dėl **prieigos prie elektroninių įrodymų**, nes dabar vykdančiam daugiau nei pusę visų nusikalstamų veikų

²⁵ Politinį susitarimą dėl šio Komisijos pasiūlymo teisėkūros institucijos pasiekė 2019 m. vasario 12 d. (COM(2018) 213 *final* (2018 4 17)). 2019 m. vasario 20 d. jį patvirtino Tarybos Nuolatinių atstovų komitetas, o 2019 m. vasario 26 d. – Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas.

²⁶ 2018 m. birželio 19 d. Direktyvos (ES) 2018/843 65 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Komisija ne vėliau kaip 2019 m. birželio 1 d. įvertina finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis sistemą, taip pat finansinės žvalgybos padalinių tarpusavio bendradarbiavimo Sąjungos viduje klijtis ir galimybes, įskaitant galimybę sukurti koordinavimo ir paramos mechanizmą.

²⁷ 2018 m. gruodžio mėn. priimtoje galutinėje ataskaitoje Europos Parlamento Specialusis komitetas terorizmo klausimais paragino sukurti Europos Sąjungos terorizmo finansavimo sekimo sistemą, kuri būtų naudojama su terorizmu siejamų asmenų sandoriams ir jų finansavimui bendroje mokėjimų eurais erdvėje sekti.

²⁸ COM(2018) 212 *final* (2018 4 17).

tyrimų teikiamas tarpvalstybinis prieigos prie elektroninių įrodymų prašymas²⁹. Taryba patvirtino savo derybų įgaliojimus dėl pasiūlymų dėl reglamento³⁰, kuriuo būtų pagerinta tarpvalstybinė prieiga prie elektroninių įrodymų baudžiamuosiuose tyrimuose, ir dėl direktyvos³¹, kuria nustatomos teisinių atstovų skyrimo įrodymams baudžiamosiose bylose rinkti suderintos taisyklės. Tačiau nuo tada, kai 2018 m. balandžio mėn. Komisija priėmė pasiūlymus, Europos Parlamentas ėmėsi tik labai ribotų veiksmų. Atsižvelgdama į tai, kaip svarbu užtikrinti veiksmingą prieigą prie elektroninių įrodymų vykdant baudžiamąjį persekiojimą už tokius tarpvalstybinius nusikaltimus kaip terorizmas ar kibernetiniai nusikaltimai, Komisija ragina Europos Parlamentą imtis tolesnių veiksmų dėl šio pasiūlymo.

Tuo pat metu Komisija rengia **tarptautines iniciatyvas dėl prieigos prie elektroninių įrodymų** vykstant deryboms dėl Europos Tarybos Budapešto konvencijos dėl kibernetinių nusikaltimų antrojo papildomo protokolo ir deryboms su Jungtinėmis Valstijomis. Todėl 2019 m. vasario 5 d. Komisija priėmė rekomendacijas³² dėl derybų įgaliojimų, susijusių su abiem šiomis tarptautinėmis iniciatyvomis. Taryba šiuo metu svarsto įgaliojimų projektus, be kita ko, 2019 m. kovo 7–8 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje. Komisija ragina Tarybą priimti sprendimą, suteikiantį įgaliojimus dalyvauti derybose dėl Europos Tarybos Budapešto konvencijos dėl kibernetinių nusikaltimų antrojo papildomo protokolo, taip pat sprendimą, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas su Jungtinėmis Valstijomis dėl tarpvalstybinės prieigos prie elektroninių įrodymų. Svarbu skubiai pradėti derybas, kad būtų galima sustiprinti tarptautinį bendradarbiavimą keičiantis elektroniniais įrodymais, kartu užtikrinant suderinamumą su ES teise ir valstybių narių įsipareigojimais pagal ją ir atsižvelgiant į būsimus ES teisės pokyčius.

Siekdama iš teroristų atimti galimybes veikti, Komisija ragina:

- **Europos Parlamentą** skubiai priimti derybų įgaliojimus, susijusius su pasiūlymais dėl teisės aktų dėl **elektroninių įrodymų**, kad būtų galima nedelsiant pradėti trišales diskusijas su Taryba (*Bendros deklaracijos prioritetą*);
- **Tarybą** priimti sprendimus, kuriais suteikiami įgaliojimai dalyvauti derybose dėl **Europos Tarybos Budapešto konvencijos dėl kibernetinių nusikaltimų antrojo papildomo protokolo** ir įgaliojimai pradėti **derybas su Jungtinėmis Valstijomis** dėl tarpvalstybinės prieigos prie elektroninių įrodymų.

III. KOVA SU DEZINFORMACIJA IR RINKIMŲ APSAUGA NUO KITŲ KIBERNETINIŲ GRĖSMIŲ

Išorės ir vidaus subjektų kišimosi į viešas diskusijas ir manipuliavimo rinkimais pavojus dar niekada nebuvo toks realus ir galėtų dar padidėti artėjant Europos Parlamento rinkimams. Galima pasekmė – demokratinių institucijų sumenkinimas arba diskreditavimas – yra rimta, strateginė ir didėjanti grėsmė. Tai yra viena didžiausių saugumo problemų, su kuriomis ES šiandien susiduria tarpvalstybiniu mastu, ir dėl jų reikia imtis bendrų tarpvalstybinių atsakomųjų veiksmų.

²⁹ Vykdamas maždaug 85 proc. nusikalstamų veikų tyrimų reikia elektroninių įrodymų, o dvejuose iš trijų tokių tyrimų būtina prašyti įrodymų iš kitoje jurisdikcijoje įsisteigusiu internetinių paslaugų teikėjų. Žr. prie teisės akto pasiūlymo pridėtą poveikio vertinimą (SWD(2018) 118 *final* (2018 4 17)).

³⁰ COM(2018) 225 *final* (2018 4 17). Taryba savo derybų įgaliojimus dėl siūlomo reglamento priėmė 2018 m. gruodžio 7 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje,

³¹ COM(2018) 226 *final* (2018 4 17), o įgaliojimus dėl siūlomos direktyvos – 2019 m. kovo 8 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje.

³² COM(2019) 70 *final* (2019 2 5) ir COM(2019) 71 *final* (2019 2 5).

Europos Parlamento rinkimų kampanijos įsibėgės kovo mėn. Prieš 2019 m. kovo 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos posėdį Komisija ragina valstybes nares sustiprinti veiksmų koordinavimą ir informacijos mainus ir taip kovoti su dezinformacija ir apsaugoti rinkimus nuo kibernetinių grėsmių. Valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis ES teikiamomis priemonėmis ir informaciniais kanalais, visų pirma sukurta nauja skubaus perspėjimo sistema³³. Be to, dėl dabartinės padėties Komisija ragina interneto platformas dėti daugiau pastangų visose valstybėse narėse ir taip padėti užtikrinti 2019 m. gegužės mėn. Europos Parlamento rinkimų vientisumą.

Siekdamos paremti ir paskatinti šias pastangas, Komisija ir vyriausioji įgaliotinė ir toliau imasi veiksmų, susijusių su dviem viena kitą papildančiomis veiksmų kryptimis, kuriomis siekiama kovoti su kibernetinėmis grėsmėmis: kova su dezinformacija ir rinkimų atsparumo didinimu.

1. Kovos su dezinformacija veiksmai

Piliečiams daromas didelio masto dezinformacijos, įskaitant klaidinančią arba akivaizdžiai klaidingą informaciją, poveikis gali būti rimta kibernetinė grėsmė prieš artėjančius Europos Parlamento rinkimus. Komisija atidžiai stebi, kaip įgyvendinami **2018 m. balandžio mėn. Komunikate dėl kovos su internetine dezinformacija nustatyti veiksmai**³⁴.

Be to, Komisija atidžiai stebi pažangą, padarytą interneto platformų atstovams, pagrindiniams socialiniams tinklams, reklamuotojams ir reklamos pramonės atstovams 2018 m. spalio mėn. pasirašius **Kovos su dezinformacija kodeksą** (žr. toliau). Po pirmųjų dvylikos kodekso taikymo mėnesių Komisija atliks išsamų vertinimą. Jeigu bus nustatyta, kad praktikos kodekso įgyvendinimas ir poveikis yra nepakankamas, Komisija galės pasiūlyti kitas, įskaitant teisėkūros, priemones.

Remdamosi šiuo darbu ir reaguodamos į 2018 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje vadovų išsakytą raginimą apsaugoti Sąjungos demokratines sistemas, Komisija ir vyriausioji įgaliotinė 2018 m. gruodžio mėn. pateikė **Bendrą kovos su dezinformacija veiksmų planą**³⁵. Veiksmų plane pabrėžiama, kad, pasak **ES hibridinių grėsmių analizės ir informavimo centro**, didžiausią grėsmę ES kelia Rusijos Federacijos skleidžiama dezinformacija. Ji sisteminga, paremta dideliais išteklių ir daug didesnio masto nei kitų šalių dezinformacija. Siekiant pašalinti dezinformacijos keliamą grėsmę, veiksmų plane numatoma didinti kovai su dezinformacija skirtus išteklius, konkrečiau išteklius Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) **Strateginės komunikacijos darbo grupei** ir Strateginės komunikacijos Rytų kaimynystės šalyse darbo grupei³⁶. Veiksmų plane taip pat numatoma skirti daugiau išteklių šiam klausimui spręsti ir raginama per artimiausius dvejus metus padidinti asignavimus.

³³ Įgyvendinant 2018 m. gruodžio mėn. Komisijos ir vyriausiosios įgaliotinės pristatytą Kovos su dezinformacija veiksmų planą (žr. toliau), skubaus perspėjimo sistema taps platforma valstybėms narėms, ES institucijoms ir partneriams dalytis informacija apie vykdomas dezinformacijos kampanijas ir leis koordinuoti atsakomuosius veiksmus. Sistema bus grindžiama tik atviruoju kodu ir neįslaptinta informacija.

³⁴ COM(2018) 236 *final* (2018 4 26) ir jo įgyvendinimo ataskaita (COM(2018) 794 *final* (2018 12 5)).

³⁵ JOIN(2018) 36 *final* (2018 12 5).

³⁶ Nuo jos įsteigimo 2015 m. Strateginės komunikacijos Rytų kaimynystės šalyse darbo grupė užfiksavo, išanalizavo ir paskelbė beveik 5 000 Rusijos Federacijos vykdytos dezinformacijos atvejų: atskleisti įvairūs dezinformacijos naratyvai, gerintas suvokimas apie dezinformacijos kampanijų priemones, metodus ir ketinimus ir jie iškelti į dienos šviesą.

Veiksmų plane nustatytos konkrečios kovos su dezinformacija priemonės, įskaitant **skubaus perspėjimo sistemos** sukūrimą. Atsižvelgdamos į artėjančius Europos Parlamento rinkimus, ES institucijos ir valstybės narės 2019 m. kovo mėn. sukūrė skubaus perspėjimo sistemą, kad būtų lengviau dalytis duomenimis ir dezinformacijos kampanijų vertinimais ir perspėti dėl dezinformacijos grėsmių.

Veiksmų plane taip pat numatyta atidžiai stebėti, kaip įgyvendinamas pirmiau minėtas interneto platformų pasirašytas praktikos kodeksas. 2019 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė **ataskaitas, kurias pateikė Praktikos kodeksą pasirašiusiosios šalys** – įmonės „Google“, „Facebook“, „Twitter“ bei „Mozilla“ ir reklamos sektoriui atstovaujančios verslo asociacijos. Nors Komisija palankiai įvertino padarytą pažangą, ji taip pat paragino pasirašiusiąsias šalis dėti daugiau pastangų rengiantis 2019 m. Europos Parlamento rinkimams³⁷.

2019 m. vasario 28 d. Europos Komisija paskelbė **„Facebook“, „Google“ ir „Twitter“ ataskaitas**, kuriose aptariama 2019 m. sausio mėn. padaryta pažanga vykdant kovos su dezinformacija įsipareigojimus. Šiose ataskaitose platformos nepateikė pakankamai informacijos, kuri parodytų, kad politika ir priemonės naudojamos laiku ir turint pakankamai išteklių visose valstybėse narėse. Akivaizdu, kad visos pasirašiusiosios šalys turėtų imtis tolesnių veiksmų³⁸. Tiksliau, Komisija ragina platformas iki Europos Parlamento rinkimų kampanijos pradžios užtikrinti visišką politinės reklamos skaidrumą visose ES valstybėse narėse, suteikti tinkamą prieigą prie platformų duomenų mokslinių tyrimų ir faktų patikros tikslais ir užtikrinti tinkamą platformų ir atskirų valstybių narių bendradarbiavimą per skubaus perspėjimo sistemos ryšių palaikymo centrus.

2019 m. kovo 20 d. Komisija vėl pateiks minėto Praktikos kodekso įgyvendinimo ataskaitą.

2. Rinkimų atsparumo didinimas

2018 m. rugsėjo 12 d. Komisija priėmė rinkimų sistemų atsparumo didinimo priemonių, skirtų valstybėms narėms ir Europos bei nacionalinėms politinėms partijoms ir fondams, rinkinį, įskaitant Rekomendaciją dėl rinkimų bendradarbiavimo tinklų, interneto skaidrumo, apsaugos nuo kibernetinio saugumo incidentų ir kovos su dezinformacijos kampanijomis, Gaires dėl ES duomenų apsaugos teisės aktų taikymo³⁹ ir teisės akto pakeitimą, kuriuo siekiama sugriežtinti Europos politinių partijų finansavimo taisykles.

Šį dokumentų rinkinį 2018 m. spalio 28 d. priimtoje rezoliucijoje palankiai įvertino Europos Parlamentas. Taryba dokumentų rinkinį palankiai įvertino 2019 m. vasario 19 d. išvadose dėl laisvų ir sąžiningų Europos Parlamento rinkimų užtikrinimo, ir jose išreikštas bendras visų valstybių narių įsipareigojimas laikytis suderinto europinio požiūrio į būsimų Europos Parlamento rinkimų vientisumo apsaugą. 2019 m. kovo 7 d. padėtis aptarta Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje.

Reglamento dėl **Europos politinių partijų ir fondų statuto ir finansavimo**⁴⁰ daliniu pakeitimu nustatoma galimybė taikyti sankcijas už neteisėtą asmens duomenų naudojimą tuo atveju, kai sąmoningai siekiama daryti poveikį Europos Parlamento rinkimų rezultatams.

³⁷ Išsamesnė informacija pateikta http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-746_lt.htm.

³⁸ Išsamesnė informacija pateikta http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-1379_lt.htm.

³⁹ COM(2018) 638 *final* (2018 9 12).

⁴⁰ COM(2018) 636 *final* (2018 9 12).

2019 m. sausio mėn. pasiekus politinį susitarimą⁴¹ Europos Parlamentas 2019 m. kovo 12 d. plenariniame posėdyje patvirtino dalinio pakeitimo tekstą. Numatyta, kad šis dalinis pakeitimas teisės aktu taps iki 2019 m. Europos Parlamento rinkimų.

Rekomendacija dėl **rinkimų bendradarbiavimo tinklų, interneto skaidrumo, apsaugos nuo kibernetinio saugumo incidentų ir kovos su dezinformacijos kampanijomis per Europos Parlamento rinkimus**⁴² skirta valstybėms narėms ir nacionalinėms bei Europos politinėms partijoms ir fondams; joje pateikiami konkretūs veiksmai, kurių šiose srityse turi imtis atitinkami veikėjai. Siekdami įgyvendinti rekomendaciją, nacionaliniai rinkimų tinklai paskyrė ryšių palaikymo centrus, kad jie dalyvautų **Europos bendradarbiavimo rinkimų klausimais tinkle**, kuris teikia perspėjimus apie grėsmes, padeda keistis geriausia nacionalinių tinklų patirtimi, aptarti bendrus nustatytų problemų sprendimus ir skatinti bendrus nacionalinių tinklų projektus bei pratybas. Pirmajame tinklo susitikime 2019 m. sausio 21 d. dalyviai sutarė, kad, siekiant užtikrinti rinkimų vientisumą ir kartu išsaugoti atviras demokratines diskusijas ir vienodas politines sąlygas, labai svarbu laikytis visapusiško požiūrio. 2019 m. vasario 27 d. įvyko antrasis Europos bendradarbiavimo rinkimų klausimais tinklo susitikimas, ir jame daugiausia dėmesio skirta su rinkimais susijusiems stebėsenos ir vykdymo klausimams, įskaitant duomenų apsaugą, žiniasklaidos reguliavimą, teisėsaugą, skaidrumą ir socialinę žiniasklaidą, taip pat įvairių suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą stebėsenos veikloje. Susitikime padėtas pagrindas tam, kad jo nariai iškart po kito tinklo susitikimo, numatyto 2019 m. balandžio 5 d., dalyvautų kibernetinio atsparumo pratybose.

2019 m. vasario 19 d. surengtas Europos Parlamento ir Komisijos bendras **praktinis seminaras „Rinkimų kibernetinio saugumo stiprinimas“**, kuriuo siekta pagerinti rinkimų sistemų ir infrastruktūros saugumą ir atsparumą nuolat kintančių kibernetinių grėsmių atžvilgiu. Valstybių narių nacionalinės kibernetinio saugumo institucijos, Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra ir internetinės platformos aptarė priemones ir daugiausia dėmesio skyrė skubiems esminiams 2019 m. Europos Parlamento rinkimų vientisumo užtikrinimo veiksams.

ES institucijos ir valstybės narės taip pat glaudžiai bendradarbiauja vykdydamos kitą **informuotumo didinimo veiklą**, kuria siekiama apsaugoti rinkimų proceso vientisumą ir įtraukti privačiojo ir viešojo sektorių subjektus, įskaitant žiniasklaidą, interneto platformas ir pilietinę visuomenę.

Siekdamos kovoti su dezinformacija ir užtikrinti rinkimų atsparumą, Komisija ir vyriausioji įgaliotinė ragina valstybes nares:

- skubiai ir ryžtingai įgyvendinti 2018 m. gruodžio mėn. **Bendro kovos su dezinformacija veiksmų plano** veiksmus.

IV. KITŲ PRIORITETINIŲ SAUGUMO SRITIES DOKUMENTŲ ĮGYVENDINIMAS

1. Teisėkūros priemonių įgyvendinimas saugumo sąjungoje

Siekiant, kad tikra veiksminga saugumo sąjunga būtų visapusiškai naudinga, ypač svarbu kuo

⁴¹ Teisėkūros institucijos politinį susitarimą pasiekė 2018 m. sausio 16 d.; jį 2019 m. sausio 25 d. patvirtino Tarybos Nuolatinių atstovų komitetas, o 2019 m. sausio 29 d. – Europos Parlamento Konstitucinių reikalų komitetas.

⁴² C(2018) 5949 *final* (2018 9 12).

greičiau iki galo ir tinkamai įgyvendinti sutartas priemonės. Komisija aktyviai remia valstybes nares, taip pat ir skirdama finansavimą bei palengvindama keitimąsi geriausia patirtimi. Prireikus Komisija taip pat naudoja visais Sutartimis jai suteiktais įgaliojimais, kad būtų užtikrintas ES teisės vykdymas, tam tikrais atvejais įskaitant pažeidimo nagrinėjimo procedūras.

Dėl ES direktyvos dėl keleivio duomenų įrašo⁴³ įgyvendinimo Komisija 2018 m. liepos 19 d. pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 14 valstybių narių⁴⁴, nepranešusių apie tai, kad buvo priimti nacionalinės teisės aktai, kuriais direktyva – itin svarbi priemonė kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais – iki galo perkelta į nacionalinę teisę. Nuo tada apie visapusišką direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę pranešė devynios iš šių valstybių narių⁴⁵. Valstybėms narėms, kurios vis dar iki galo neperkėlė direktyvos į nacionalinę teisę, pateiktos pagrįstos nuomonės (2019 m. sausio 24 d. – Ispanijai, 2019 m. kovo 7 d. – Nyderlandams ir Suomijai). Kartu Komisija visoms valstybėms narėms toliau padeda užbaigti keleivio duomenų įrašo sistemų kūrimą, be kita ko, sudarydama palankesnes sąlygas keistis informacija ir geriausia patirtimi.

Direktyvos dėl kovos su terorizmu⁴⁶ perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2018 m. rugsėjo 8 d. Komisija 2018 m. lapkričio 22 d. pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 16 valstybių narių, nepranešusių apie tai, kad buvo priimti nacionalinės teisės aktai, kuriais direktyva iki galo perkelta į nacionalinę teisę. Nuo tada apie visapusišką direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę pranešė devynios iš šių valstybių narių⁴⁷. Komisija ragina likusias septynias valstybes nares kuo greičiau imtis reikiamų priemonių⁴⁸.

Direktyvos dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės⁴⁹ perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2018 m. rugsėjo 14 d. Iki šiol apie visišką direktyvos perkėlimą pranešė šešios valstybės narės⁵⁰, o penkios valstybės narės pranešė apie dalinį jos perkėlimą⁵¹. 2018 m. lapkričio 22 d. oficialius Komisijos pranešimus gavo 22 valstybės narės⁵², įskaitant tas, kurios pranešė apie dalinį teisės akto perkėlimą.

Dėl Duomenų apsaugos teisėsaugos srityje direktyvos⁵³ perkėlimo į nacionalinę teisę Komisija 2018 m. liepos 19 d. pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 19 valstybių

⁴³ Direktyva (ES) 2016/681 (2016 4 27).

⁴⁴ Bulgariją, Čekiją, Estiją, Graikiją, Ispaniją, Prancūziją, Kiprą, Liuksemburgą, Nyderlandus, Austriją, Portugaliją, Rumuniją, Slovėniją ir Suomiją.

⁴⁵ Bulgariją, Estiją, Graikiją, Prancūziją, Kipras, Liuksemburgas, Austrija, Portugalija, Rumunija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁴⁶ Direktyva (ES) 2017/541 (2017 3 15).

⁴⁷ Apie perkėlimą į nacionalinę teisę pranešė Bulgarija, Čekija, Vokietija, Estija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Nyderlandai, Austrija, Portugalija, Slovakija, Suomija ir Švedija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁴⁸ Belgija, Lenkija, Rumunija ir Slovėnija pranešė apie dalinį perkėlimą į nacionalinę teisę. Graikija, Kipras ir Liuksemburgas apie padėtį nepranešė (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁴⁹ Direktyva (ES) 2017/853 (2017 5 17).

⁵⁰ Danija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Malta ir Austrija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵¹ Čekija, Estija, Lietuva, Portugalija ir Jungtinė Karalystė (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵² Belgija, Bulgarija, Čekija, Vokietija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Nyderlandai, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Švedija ir Jungtinė Karalystė (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵³ Direktyva (ES) 2016/680 (2016 4 27).

narių⁵⁴, nepranešusių apie tai, kad buvo priimti nacionalinės teisės aktai, kuriais direktyva iki galo perkelta į nacionalinę teisę. Iki šiol apie visišką direktyvos perkėlimą pranešė 17 valstybių narių, o penkios valstybės narės pranešė apie dalinį jos perkėlimą⁵⁵. Kol kas užbaigtos prieš šešias valstybes nares pradėtos procedūros⁵⁶, o devynioms valstybėms narėms 2019 m. sausio 25 d. pateikta pagrįsta nuomonė⁵⁷.

Tikimasi, kad Komisija iki 2019 m. gegužės 9 d. pateiks esminių paslaugų teikėjų nustatymo nuoseklumo ataskaitą. Remiantis valstybių narių pranešimais nustatyta, kad **Tinklų ir informacinių sistemų saugumo direktyva**⁵⁸ iki galo perkelta 25 valstybėse narėse, o vienoje valstybėje narėje ji perkelta iš dalies⁵⁹. 2019 m. sausio mėn. Komisija užbaigė prieš šešias valstybes nares pradėtas pažeidimo nagrinėjimo procedūras dėl nepranešimo apie perkėlimą⁶⁰. Pažeidimo nagrinėjimo procedūra dėl nepranešimo apie visišką direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę tęsiama devynioms valstybėms narėms⁶¹. Perkeldamos Direktyvą dėl tinklų ir informacinių sistemų saugumo valstybės narės turėjo iki 2018 m. lapkričio 9 d. pateikti Komisijai informaciją apie savo teritorijoje nustatytus esminių paslaugų teikėjus. Dabar Komisija vertina valstybių narių pateiktą informaciją⁶².

Be to, Komisija vertina **Ketvirtosios kovos su pinigų plovimu direktyvos**⁶³ perkėlimą į nacionalinę teisę ir kartu siekia patikrinti, ar valstybės narės įgyvendina taisykles. Komisija pažeidimo nagrinėjimo procedūras pradėjo prieš visas 28 valstybes nares, nes, jos vertinimu, iš valstybių narių gautų pranešimų nepakanka visiškam perkėlimui į nacionalinę teisę patvirtinti⁶⁴. Prireikus Komisija ir toliau naudosis savo įgaliojimais, kad užtikrintų visišką šios direktyvos įgyvendinimą.

⁵⁴ Belgiją, Bulgariją, Čekiją, Estiją, Graikiją, Ispaniją, Prancūziją, Kroatiją, Kiprą, Latviją, Lietuvą, Liuksemburgą, Vengriją, Nyderlandus, Lenkiją, Portugaliją, Rumuniją, Slovėniją ir Suomiją. Šiuo metu Komisija gauna valstybių narių atsakymus, įskaitant pranešimus apie susijusius teisės aktus, ir juos nagrinėja (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵⁵ Belgija, Vokietija, Estija, Airija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovakija, Švedija ir Jungtinė Karalystė pranešė apie visišką direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę. Čekija, Portugalija, Suomija, Slovėnija ir Nyderlandai pranešė apie dalinį perkėlimą. Be to, direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę užbaigė Danija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵⁶ Belgiją, Prancūziją, Kroatiją, Lietuvą, Liuksemburgą, Vengriją (2019 m. kovo 11 d. duomenys). Graikijai, Kiprui, Ispanijai, Slovėnijai, Portugalijai, Čekijai, Bulgarijai, Latvijai ir Nyderlandams (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁵⁸ Direktyva (ES) 2016/1148 (2016 4 27).

⁵⁹ Apie visišką direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę pranešė Bulgarija, Čekija, Danija, Vokietija, Graikija, Estija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Kipras, Latvija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Austrija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija, Švedija ir Jungtinė Karalystė. Vengrija pranešė apie dalinį perkėlimą į nacionalinę teisę. Belgija ir Liuksemburgas Komisijai apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės nepranešė (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶⁰ Airija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Nyderlandai ir Portugalija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶¹ Bulgarija, Belgija, Danija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Austrija ir Rumunija (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶² Bulgarija, Kipras, Čekija, Vokietija, Danija, Estija, Ispanija, Suomija, Prancūzija, Kroatija, Vengrija, Airija, Italija, Lietuva, Malta, Nyderlandai, Lenkija, Portugalija, Slovakija, Švedija ir Jungtinė Karalystė (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶³ Direktyva (ES) 2015/849 (2015 5 20).

⁶⁴ Atlikusi vertinimą Komisija padarė išvadą, kad kai kurios direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę neperkeltos, todėl pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš visas valstybes nares, nepranešusias apie tai, kad buvo priimti nacionalinės teisės aktai, kuriais direktyva iki galo perkelta į nacionalinę teisę.

Komisija ragina valstybes nares skubos tvarka imtis būtinų priemonių, kad toliau nurodytos direktyvos būtų iki galo perkeltos į nacionalinę teisę, ir apie jas pranešti Komisijai:

- **ES keleivio duomenų įrašo direktyva** – trys valstybės narės dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę, o dvi valstybės narės turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁶⁵;
- **Tinklų ir informacinių sistemų saugumo direktyva** – dvi valstybės narės dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę, o viena valstybė narė turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁶⁶;
- **Kovos su terorizmu direktyva** – trys valstybės narės dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę, o keturios valstybės narės turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁶⁷;
- **Direktyva dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės** – 17 valstybių narių dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę, o penkios valstybės narės turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁶⁸;
- **Duomenų apsaugos teisėsaugos srityje direktyva** – penkios valstybės narės dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę ir penkios valstybės narės turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁶⁹; taip pat
- **Ketvirtoji kovos su pinigų plovimu direktyva** – viena valstybė narė turi papildyti pranešimą apie perkėlimą⁷⁰.

2. Viešųjų erdvių apsauga. Rekomenduojama geroji patirtis

Komisija toliau remia valstybes nares ir jų vietos valdžios institucijas **viešųjų erdvių apsaugos** srityje – ši parama yra praktinio darbo, kuriuo siekiama gerinti apsaugą nuo terorizmo ir atsparumą jam, dalis. Įgyvendinant 2017 m. spalio mėn. Viešųjų erdvių apsaugos

⁶⁵ Ispanija, Nyderlandai ir Suomija dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę. Čekija ir Slovėnija pranešė apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą (2019 m. kovo 11 d. duomenys). Darant nuorodas į visišką perkėlimą į nacionalinę teisę atsižvelgiama į valstybių narių deklaracijas ir nedaroma poveikio Komisijos tarnybų atliekamam perkėlimo į nacionalinę teisę patikrinimui.

⁶⁶ Belgija ir Liuksemburgas dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę. Vengrija pranešė apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶⁷ Graikija, Kipras ir Liuksemburgas dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę. Belgija, Lenkija, Rumunija ir Slovėnija pranešė apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁶⁸ Belgija, Bulgarija, Vokietija, Airija, Graikija, Ispanija, Kipras, Latvija, Liuksemburgas, Vengrija, Nyderlandai, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija ir Švedija dar nepranešė apie direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę. Čekija, Estija, Lietuva, Portugalija ir Jungtinė Karalystė pranešė apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą (2019 m. kovo 11 d. duomenys). Darant nuorodas į visišką perkėlimą į nacionalinę teisę atsižvelgiama į valstybių narių deklaracijas ir nedaroma poveikio Komisijos tarnybų atliekamam perkėlimo į nacionalinę teisę patikrinimui.

⁶⁹ Bulgarija, Graikija, Ispanija, Kipras ir Latvija dar nepranešė apie perkėlimą į nacionalinę teisę. Čekija, Portugalija, Nyderlandai, Suomija ir Slovėnija pranešė apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

⁷⁰ Rumunija kol kas pranešė tik apie dalinį perkėlimą, taigi dar turi papildyti pranešimą apie perkėlimą. Likusios valstybės narės pranešė iki galo perkėlusios direktyvą į nacionalinę teisę. Tačiau, Komisijos vertinimu, tam tikros direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę vis dar perkeltos ne iki galo (2019 m. kovo 11 d. duomenys).

rėmimo veiksmų planą⁷¹, pagrindinis dėmesys skiriamas gairių ir gerosios patirties rengimui bei rinkimui. Bendradarbiaudama su valdžios institucijomis ir privačiais veiklos viešosiose erdvėse vykdytojais vadinamajame Veiklos vykdytojų forume⁷², Komisija nustatė gerąją patirtį, apimančią kelias priemones, kurias visi viešųjų erdvių apsaugos veikloje dalyvaujantys veiklos vykdytojai ir valdžios institucijos gali įgyvendinti, kad sustiprintų saugumą⁷³. Joje numatyti pagrindiniai veiksmai, kuriais ateityje bus vadovaujama visuose atitinkamuose viešųjų erdvių apsaugos sektoriuose (žr. tolesnį langelį).

Valdžios institucijoms ir privatiems veiklos vykdytojams skirta geroji patirtis siekiant sustiprinti viešųjų erdvių saugumą

Vertinimas ir planavimas

- Parengti ir atlikti pažeidžiamumo vertinimą, siekiant nustatyti galimas pažeidžiamas vietas, kuriomis galėtų pasinaudoti išorės ar vidaus subjektai ir įvykdyti išpuolį.
- Parengti ir įgyvendinti infrastruktūros ar renginių saugumo planą, įskaitant parengiamąsias, neatidėliotinas ir atkūrimo priemones, ir nustatyti tinkamas infrastruktūros arba renginių aplinkos apsaugos priemones. Saugumo priemonės turi būti veiksmingos, diskretiškos, proporcingos ir pritaikytos įvairioms aplinkybėms, atsižvelgiant į konkrečias jų funkcijas.
- Paskirti ir apmokyti asmenį, atsakingą už saugumo plane numatytų saugumo priemonių koordinavimą ir įgyvendinimą; taip pat
- parengti ir įgyvendinti krizių valdymo planą.

Informuotumas ir mokymas

- Pradėti visuomenės informavimo kampanijas tokiomis temomis kaip pranešimas apie įtartina elgesį ir reagavimo į išpuolį, keliantį grėsmę infrastruktūros ar renginio saugumui, būdai.
- Parengti ir įgyvendinti visiems darbuotojams skirtą informuotumo apie vidaus saugumą didinimo programą.
- Parengti ir įgyvendinti informuotumo apie vidines grėsmes didinimo vidaus programą, kuri padės apsaugoti infrastruktūrą ar renginius nuo įvairių vidinių grėsmių, pvz., sabotazo, komercinės vagystės ar teroristinių išpuolių.
- Parengti visiems darbuotojams skirtas pagrindines saugumo mokymo programas ir surengti specialius saugumo mokymus, kuriais padedama plėtoti įmonių saugumo kultūrą. Plėtoti veiklą, kuri skatintų darbuotojus laikytis patikimos saugumo praktikos ir išlikti budrius; taip pat
- reguliariai vykdyti saugumo pratybas, kurios padės nustatyti parengties lygį, siekiant atgrasyti nuo išpuolio ir į jį reaguoti.

Fizinė apsauga

- Pradedant planuoti naują infrastruktūrą ar renginį, iškart įvertinti saugumo ir fizinės apsaugos aspektus.

⁷¹ COM(2017) 612 final (2017 10 18).

⁷² Viešojo ir privačiojo sektorių veiklos vykdytojų forumas, įsteigtas pagal 2017 m. spalio mėn. Viešųjų erdvių apsaugos rėmimo veiksmų planą, suburia įvairių sektorių, pavyzdžiui, masinių renginių ir pramogų, svetingumo, prekybos centrų, sporto ir kultūros vietų, transporto mazgų ir kt., valstybių narių politikos formuotojus ir veiklos vykdytojus.

⁷³ Daugiau informacijos apie gerąją patirtį pateikta Komisijos tarnybų darbiname dokumente „Viešųjų erdvių apsaugos rėmimo geroji patirtis“ (SWD(2019) 140 (2019 3 20)).

- Įvertinti būtiną patekimo į infrastruktūrą ar renginį kontrolę ir kliūtis, kartu vengiant sukurti naujų pažeidžiamų vietų. Prieigos kontrolė ir kliūtys neturėtų perkelti rizikos kitur ir sukurti naujų taikinių.
- Įvertinti tinkamiausią sprogmenų, šaunamųjų ginklų, duriamųjų ginklų, taip pat cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų aptikimo technologiją.

Bendradarbiavimas

- Paskirti ryšių palaikymo punktus ir išaiškinti atitinkamus viešojo ir privačiojo sektorių (pvz., veiklos vykdytojų, privačių apsaugos bendrovių ir teisėsaugos institucijų) bendradarbiavimo saugumo klausimais funkcijas ir pareigas, siekiant geresnės reguliarios komunikacijos ir bendradarbiavimo.
- Užtikrinti patikimą ir savalaikę komunikaciją ir bendradarbiavimą, kad atsakingos valdžios institucijos, vietos teisėsaugos institucijos ir privatusis sektorius galėtų keistis konkrečia informacija apie riziką ir grėsmes.
- Koordinuoti vietos, regioninio ir nacionalinio lygmenų viešųjų erdvių apsaugos veiklą ir visais lygmenimis, įskaitant ES, palaikyti ryšius ir keistis gerąja patirtimi; taip pat
- valdžios institucijos kartu su veiklos vykdytojais turėtų parengti ir pateikti saugumo grėsmių aptikimo, švelninimo ar reagavimo į jas praktines rekomendacijas ir gaires.

3. Skaitmeninės infrastruktūros pažeidžiamumas

Skaitmeninis atsparumas yra labai svarbus siekiant apsaugoti platesnę mūsų vyriausybių veiklą, pramonės mokslinius tyrimus, intelektinę nuosavybę, verslo planus, mūsų rinkimus, demokratines institucijas ir mūsų pačių asmens duomenis. Vienas iš pagrindinių kibernetinio saugumo klausimų, kuriuo plačiai diskutuojama ES viešose diskusijose, yra susijęs su 5-osios kartos tinklais (5G). 2019 m. kovo 1 d. Bukarešte surengtame neoficialiame telekomunikacijų ministrų Tarybos posėdyje ministrai pareiškė remią koordinuotą Europos požiūrį į ES skaitmeninio atsparumo didinimą 5G tinklų srityje. 5G tinklų infrastruktūra yra labai svarbi skaitmeninei ekonomikai. 5G technologija skirta ne tik vartotojų paslaugoms teikti, ji teiks ir vertikaliesiems sektoriams, kaip antai judumo, energetikos ir sveikatos, skirtas ypatingos svarbos paslaugas. 5G tinklų standartai yra pasauliniai, o įrangą ir prietaisus teiks keli pasauliniai tiekėjai.

Per ateinančius metus vyksiantis 5G tinklų diegimas reiškia pokyčius, palyginti su ankstesniais tinklais. Duomenų saugojimas debesijoje sudarys galimybę susieti milijardus daiktų interneto prietaisų ir sukurti dirbtiniu intelektu grindžiamų naujovių, atversiančių naujų galimybių piliečiams ir įmonėms. Todėl kibernetinis saugumas yra ypač svarbus, nes pažeidžiamumu galima pasinaudoti ir padaryti labai didelę žalą. Atsižvelgiant į tai, kad internetas nevaržomas sienų, saugumo pažeidimas vienoje valstybėje narėje gali turėti įtakos daugeliui kitų valstybių narių.

Siekiant apsaugoti ypatingos svarbos skaitmeninę infrastruktūrą nuo galimų didelių grėsmių jos saugumui, būtina laikytis bendro ES požiūrio į 5G tinklų saugumą. Pirmas Komisijos žingsnis bus po 2019 m. kovo 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos posėdžio pateiksima rekomendacija dėl bendro ES požiūrio į 5G tinklų saugumo riziką, remiantis koordinuotu ES rizikos vertinimu ir rizikos valdymo priemonėmis, veiksminga bendradarbiavimo ir informacijos mainų sistema bei bendru ES informuotumu apie ypatingos svarbos ryšių tinklų

padėti. Diskusijos apie galimas priemones turėtų apimti kvantinių technologijų diegimą tinklo saugumui ir saugomų duomenų apsaugai užtikrinti⁷⁴.

2019 m. kovo 12 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl grėsmių saugumui, susijusių su tuo, kad ES daugėja Kinijos technologijų, ir dėl toms grėsmėms mažinti skirtų galimų ES lygmens veiksmų.

4. Išorės aspektas

Sėkmingai tęsiamos ES ir Kanados derybos dėl **peržiūrėto susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo**. Būsimas 2019 m. balandžio 11–12 d. Monrealyje vykstantis ES ir Kanados aukščiausiojo lygio susitikimas galėtų suteikti teigiamą postūmį deryboms.

Komisija bendradarbiauja su Jungtinių Valstijų valdžios institucijomis siekdama pasirengti būsimam bendram **ES ir JAV susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo**⁷⁵ vertinimui pagal minėto susitarimo nuostatas. Jau vyksta penktoji bendra **ES ir JAV susitarimo dėl terorizmo finansavimo sekimo programos**⁷⁶ peržiūra. Peržiūros susitarimo apsaugos ir kontrolės priemonės bei abipusiškumo nuostatos, ir ši bendra peržiūra, be kita ko, padės įvertinti programos, kaip kovos su terorizmu priemonės, naudą tiek ES, tiek Jungtinėms Valstijoms.

Dėl Sirijoje vykstančių poryčių daugiau dėmesio skirta diskusijoms dėl **užsienio teroristų kovotojų**, šiuo metu esančių ar sulaikytų konfliktų zonose. ES gali padėti valstybėms narėms, jei jos to prašo, keistis informacija ir remti baudžiamuosius tyrimus, visų pirma bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais ir per Europolą, taip pat remiantis Informacijos apie radikalizaciją tinklo žiniomis ir geriausia patirtimi reabilitacijos ir reintegracijos srityje. ES taip pat gali teikti gebėjimų stiprinimo paramą trečiosioms šalims, kurios labiausiai susiduria su sugrįžusių užsienio teroristų kovotojų problema. Sprendimą, ar grąžinti užsienio teroristus kovotojus ir jų šeimas iš konflikto zonų, priima atitinkama valstybė narė.

ES ir Egiptas drauge pirmininkavo 2019 m. vasario 20 d. Nairobyje vykusiam **Pasaulinio kovos su terorizmu forumo** Rytų Afrikos darbo grupės plenariniam posėdžiui, kuriame dalyvavo daug Somalio, Kenijos, Sudano, Ugandos, Džibučio, Etiopijos, Jemeno ir Tanzanijos teismų ir policijos sektorių atstovų.

V. IŠVADA

ES padarė didelę pažangą vykdydama bendrą tikros veiksmingos saugumo sąjungos kūrimo veiklą – pastarosiomis savaitėmis ir mėnesiais Europos Parlamentas ir Taryba priėmė kelias prioritetines teisėkūros iniciatyvas. Tačiau būtina dėti daugiau pastangų, kad iki 2019 m. gegužės mėn. įvyksiančių Europos Parlamento rinkimų būtų patenkinti skubūs saugumo reikalavimai. Visų pirma, Komisija ragina teisėkūros institucijas pradėti derybas dėl pasiūlytų taisyklių dėl teroristinio turinio internete pašalinimo, kai tik Europos Parlamentas patvirtins savo derybų įgaliojimus, kad susitarimas būtų pasiektas, kol dar nesibaigė šio Europos Parlamento kadencija. Dėl pasiūlymo stiprinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgas jau vyksta trišalis dialogas – tai rodo, kad visos institucijos yra įsipareigojusios šį pasiūlymą priimti iki Europos Parlamento rinkimų. Komisija taip pat ragina valstybes nares įgyvendinti

⁷⁴ Taip pat žr. komunikatą „Europos debesijos iniciatyva. Konkurencingos duomenų ir žinių ekonomikos kūrimas Europoje“ (COM(2016) 178 *final* (2016 4 19)).

⁷⁵ OL L 215, 2012 8 11, p. 5.

⁷⁶ OL L 195, 2010 7 27, p. 5.

visas sutartas saugumo sąjungos srities priemonės ir taip užtikrinti jų visapusišką poveikį visų piliečių saugumui.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad laiko užtikrinti Sąjungos pasirengimą prieš Europos rinkėjams balsuojant 2019 m. gegužės mėn. rinkimuose liko mažai, Komisija ragina visus susijusius veikėjus padvigubinti savo pastangas sustiprinti rinkimų atsparumą ir kovoti su dezinformacija. Artėjant 2019 m. kovo 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui valstybės narės turi sustiprinti tarpusavio koordinavimą ir informacijos mainus, kad veiksmingai kovotų su dezinformacija ir apsaugotų rinkimus nuo kitų kibernetinių grėsmių, visapusiškai naudodamosi ES šiuo tikslu teikiamomis priemonėmis. Be to, interneto platformos turi paspartinti savo veiksmus visose valstybėse narėse ir taip padėti užtikrinti 2019 m. gegužės mėn. Europos Parlamento rinkimų vientisumą. Komisija ir toliau remis ir skatins šį artimiausiomis savaitėmis ir mėnesiais atliekamą darbą Europos Parlamento rinkimų vientisumui apsaugoti.